

Kielikoulutuspolitiikan verkoston lausunto ruotsin kielen kehittämisryhmän raportista *Toiminnallista ruotsia – lähtökohtia ruotsin opetuksen kehittämiseksi toisena kotimaisena kielenä* (OKM038:00/2011)

Kielikoulutuspolitiikan verkosto kiittää opetus- ja kulttuuriministeriötä saamastaan mahdollisuudesta lausua ruotsin opetuksen kehittämisryhmän raportista ja työryhmän esityksistä. Verkoston lausuntoa on ollut laatimassa laajapohjainen ruotsin opetuksen ja kielenopetuksen asiantuntijatyöryhmä.

Raportin rakenteesta, painotuksista ja näkökulman laajuudesta

Ruotsin opetuksen kehittämiseksi laadittu raportti on huolelliseen pohjatyöhön perustuva, kattava ja ajantasainen katsaus ruotsin opetuksen nykytilaan kokonaisuutena päiväkodista työelämään. Raportissa tuodaan monipuolisesti esiin ne ongelmat, jotka liittyvät ruotsin osaamiseen ja opetukseen, ja osoitetaan, ettei tilanne voi jatkua nykyisellään, vaan **toimenpiteitä vaaditaan usealla tasolla ja taholla**. Raportti on selkeästi mietintötyyppinen hallinnon työkalu, joka vaatii avautuakseen jonkinasteista pohjatietoa aiheesta. Tämä lausunto on rakennettu ennen kaikkea raportin ja tehtyjen toimenpide-ehdotusten jatkokäsittelyä ajatellen, jotta ne konkretisoituisivat mahdollisimman tehokkaiksi ruotsin opetusta kehittäviksi käytännön toimenpiteiksi eri toimijatahojen keskuudessa.

Raportin rakenne on pääosin selkeä. Taustoitus on ansiokkaan laaja ruotsin osaamisen ja opetuksen osalta. Ruotsin opetuksen pohtiminen yleisemmässä kielenopetuksen ja -oppimisen kansallisessa ja eurooppalaisessa kontekstissa olisi kuitenkin laajentanut ja tukevoittanut johtopäätösten ja kehittämisehdotusten näkökulmaa. **Useat raportissa esiin nostetut kehittämis ehdotukset** (esimerkiksi koulutusjatkumon takaaminen, oppiainejakoisuuden loiventaminen ja opetusharjoittelun monipuolistaminen) eivät ole yksin ruotsinopetukseen haasteita vaan **yleisempiä kansallisia (kielen)opetuksen ja koulutuksen kehittämistarpeita**.

Raportin taustoituksessa ja johtopäätöksissä todetaan asenteiden ja oppimisen sosiaalisen ympäristön vaikuttavan ratkaisevasti ruotsin opiskelumotivaatioon. **Asenteisiin ja tietoisuuteen liittyviä toimenpide-ehdotuksia** ei kuitenkaan esitetä raportissa, jolloin pohdinta siitä, kenen asenteisiin ja tietoisuuteen tulisi vaikuttaa, millä tavoin ja missä vaiheessa jää raportissa tekemättä. Kielikoulutuspolitiikan verkoston asiantuntijaryhmän mielestä ruotsin kielen opiskelumotivaatiota voi esittää parannettavaksi **yleisten kieltenopiskeluasenteiden parantamisen** kautta esimerkiksi siten, että kieliopinnoista ja kielivalinnoista **tiedotetaan kielimyönteisesti sekä oppilaitostasolla että laajemmin** korostamatta kielten opiskelun vaivalloisuutta ja sopivuutta vain harvoille oppilaille. Motivaatio on yhteydessä kielenopetuksen pedagogisiin käytänteisiin, joten myös sillä, miten kieliä opetetaan, voidaan vaikuttaa motivaatioon.

Raportissa käsitellään perusopetuksessa saavutettua ruotsin taitoa lähinnä kansallisten oppimistulosten arviointien kautta. Raportin laatimisen jälkeen on julkaistu **EU:n kielitaitotutkimus** (Euroopan komissio/Education and training 2012), jonka tulokset saattaisivat tarjota **mielenkiintoisen vertailukohdan B-ruotsin oppimistulosten ja toista vierasta kieltä suurin piirtein yhtä monta vuotta opiskelleiden EU-kansalaisten välillä**. Kielikoulutuspolitiikan verkoston asiantuntijaryhmän yleisvaikutelma EU-tutkimuksen tuloksista on, että melkein kaikissa tutkituissa EU-maissa toisen vieraan kielen oppimistulokset olivat Suomen B-ruotsia parempia ainakin siinä suhteessa, että suhteellisesti enemmän oppilaita ylitti A1-taitotason. Näiden **erojen taustoja ja syitä voisi selvittää tarkemmin** ja sitä kautta kehittää ruotsin opetusta Suomessa.

Raportissa esitettyjen toimenpide-ehdotusten joukkoon ei ole nostettu taustoituksesta kumpuavia **tutkimus- ja selvitystarpeita**. Yksi keskeinen selvitystä vaativa toimenpide olisi **arviointikäytänteiden tarkasteleminen läpi koulutusjatkumon**. Myös taajaan käytettyjen oppikirjojen ja niiden mukana tulevien arviointivälineiden soveltuvuutta taitolähtöiseen opetukseen tulisi arvioida tutkimuslähtöisesti. Esimerkiksi ammatillisessa kielikoulutuksessa ei ole aina mahdollista käyttää valmista oppikirjaa, ja siksi olisi myös tärkeä selvittää muun muassa näyttötutkintopohjaisen koulutuksen arviointikäytänteitä. Lisätutkimusta vaaditaan myös ns. työntekijäasteen kielitaitotarpeista, sillä suuri osa maahanmuuttajataustaisista henkilöistä tulee sijoittumaan juuri toisen asteen ammatillista tutkintoa edellyttäviin työtehtäviin. Kielikoulutuspolitiikan verkoston asiantuntijaryhmän mukaan tässä **tutkimus- ja selvitystyössä voitaisiin hyödyntää mm. ruotsin opetuksesta vastaavia yliopistoyksiköitä**.

Raportin taustoituksen (osa I Nykytila) ollessa erittäin laaja olisi johtopäätösosion (osa II Johtopäätökset) johdannon toivonut rohkeammin, selkeämmin ja yksityiskohtaisemmin nostavan taustoituksesta esiin onnistuneita aiempia kehittämistoimenpiteitä ja muita asioita, jotka jo nyt toimivat ruotsin opetuksessa hyvin. Toisaalta siinä olisi voinut myös tuoda esiin työryhmän arvioita lyhyen ja pitkän aikavälin kehittämistoimenpiteistä kuten myös aiempia kehittämistoimenpiteitä, joiden tulosten voidaan katsoa olleen vaatimattomia. Lisäksi ehdotusten taustaksi olisi kaivannut tietoa toimenpiteistä, joita on jo käynnissä ruotsin opetuksen kehittämiseksi (esimerkiksi Svenska nu -verkoston toiminta). Näiden johtopäätösosion johdannon puutteiden takia **esitetyt 21 toimenpide-ehdotusta näyttäytyvät raportissa keskenään tasavertaisina kehittämistoimenpiteinä**. Toimenpiteet on harkitusti suunnattu eri toimijoille ja niiden jakaminen kolmeen näkökulmaan jäsentää niitä myös sisällöllisesti. Riskinä on kuitenkin, että priorisoimattomasta toimenpide-ehdotusten joukosta valikoituu tiukassa taloustilanteessa toteutettavaksi sellaisia toimenpiteitä, joiden todellinen vaikutus ruotsin opetuksen kehittämiseen on vähäinen, vain välillinen tai turhan kauas tulevaisuuteen ajoittuva.

Toimenpide-ehdotusten priorisoinnin ohella verkoston asiantuntijaryhmä olisi toivonut raporttiin **pohdintaa ehdotusten resursoinnista** esimerkiksi siten, että olisi esitetty, mitkä ehdotetuista toimenpiteistä edellyttävät nykyisten resurssien uudelleen suuntaamista ja mitkä ovat toimenpiteitä, jotka vaativat täysin uusia resursseja jossain määrin tai runsaasti. Myös työryhmän **arviot kunkin toimenpiteen vaikutuksesta** olisivat edesauttaneet kokonaisuuden hahmottamista ja toimenpide-ehdotusten arviointia.

Toimenpide-ehdotusten jatkotyöstämisessä on tärkeä huomioida, että raportissa otetaan kantaa niin ruotsin opetukseen, opiskeluun (opiskelumahdollisuuksiin), oppimiseen kuin osaamiseenkin. Verkoston asiantuntijaryhmä pitää tätä moninaisuutta paikoin haastavana kehittämistoimenpiteen kohteen ja kehittämisen ytimen tunnistamisen näkökulmasta (esim. sivu 58). Sama koskee myös toiminnallisuuden käsitteen tulkintaa kehittämisehdotuksissa, koska toiminnallisuus-termiä käytetään raportissa sekä tarkoittamaan viestinnällistä kielitaitoa yleensä että kuvaamaan B-taitotasolla olevan itsenäisen kielenkäyttäjän kielitaitoa (liite, sivu 67).

Toimenpide-ehdotukset koulutusjatkumon periaatteen ja yhdenvertaisen oppimisen turvaamiseksi

Kielikoulutuspolitiikan verkoston asiantuntijaryhmä pitää tärkeänä sitä, että työryhmä on nostanut keskeiseksi kehittämisenäkökulmaksi jatkumon periaatteen: koulutusjatkumon yleisellä tasolla (toimenpide-ehdotukset I) ja maahanmuuttajien kielikoulutukseen liittyen (toimenpide-ehdotukset III) sekä myös opettajien perus- ja täydennyskoulutusjatkumon (toimenpide-ehdotukset II). Verkoston asiantuntijaryhmän mielestä koulutusjatkumon periaatteeseen liittyvä keskeinen näkökulma olisi taustoituksen perusteella ollut, että **jatkumoa ja eri koulutuspolkuja tarkasteltaisiin kokonaisuutena** eikä niinkään jokaista koulutusastetta erikseen. Ryhmän mielestä ei esimerkiksi ole taustoituksen pohjalta perusteltua ehdottaa kaksikielisillä paikkakunnilla yhteistä koulutustarjontaa suomen- ja ruotsinkielisille vain korkeakouluissa, kun tällaista tarjontaa voisi perustellusti ehdottaa järjestettävän näillä paikkakunnilla koko koulutusjatkumon ajan (ehdotus 7) samalla tavoin kuin opettaja- ja oppilasvaihtojakin (ehdotus 17). Yhteistyötä ei myöskään nykyteknologian aikakaudella ole tarvetta rajoittaa vain kaksikielisiin paikkakuntiin (ehdotus 7). Esimerkiksi kaksikielisten täydennyskoulutushankkeiden avulla on mahdollista tukea luontevien yhteistyöverkostojen syntymistä.

Koulutusjatkumon periaatetta tukisi verkoston asiantuntijaryhmän mielestä toimenpide, jossa **laaditaan taitotasolähtöiset osaamistavoitteet ja sisällöt kaikille ruotsin kielen koulutuspoluille** (kielikylpypolku, kielisuihkupolku, ruotsi toisena kielenä polku, A-ruotsin polku, B1-ruotsin polku, B3-ruotsin polku, näyttötutkintopolku, jne.) hyödyntämällä KIEPO-projektin (Pöyhönen & Luukka 2007) esityksiä koulutusjatkumon kehittämiseksi esiopetuksesta aikuiskoulutukseen ja työelämään. Rinnakkaisten polkujen avulla kaikki tarjolla olevat vaihtoehdot näyttäytyisivät tasavertaisina ja nivoutuisivat yhteen kokonaisvaltaiseksi ruotsin osaamisen kansalliseksi varannoksi. Tähän kokonaistilanteeseen voisi myös peilata suunnitelmia ruotsin opetuksen aloituksen varhentamisesta (ehdotus 3) ja sen vaikutuksista paitsi kansalliseen kielivarantoon, myös opettajien perus- ja täydennyskoulutukseen ja didaktiikkaan.

Kielikoulutuspolitiikan verkoston asiantuntijaryhmän arvio on, että polkumallin kautta eri koulutustasojen opetussisällöt muodostaisivat nykyistä yhtenäisemmän jatkumon, ja eri koulutusasteiden osaamisvaatimukset avautuisivat paremmin opiskelijoille ja opinto-ohjaajille (ehdotus 6). Selkeän polkumallin laatiminen mahdollistaisi paikalliset painotukset (ehdotus 1). Se

osoittaisi myös konkreettisesti koulutuksen nivelvaiheiden nykyproblematiikan. Nykytilanteessa esimerkiksi korkeakoulukelpoisuuden antavan ammatillisen toisen asteen tutkinnon ruotsin taitotasotavoite vastaa perusopetuksen tavoitetta eikä lukio-opetuksen tavoitetta, jolloin tästä aiheutuu ongelmia ammattikorkeakouluissa. Tällaisten **jatkumon takaavien nivelvaiheiden siltaopintoihin tulisi** verkoston asiantuntijaryhmän mielestä **suunnata tarvittavat resurssit**.

Ruotsin opetuksen polkumallin kehittämisen voisi **toteuttaa opetussuunnitelmauudistuksen yhteydessä kansallisena pilottina**, jossa kieliopintojen oppimääräpohjaisesta määrittelystä siirrytään kohti taitotasopohjaista määrittelyä. Tämä pilotti toimisi pohjana raportissa esitetyille yksittäisiin koulutusjatkumon toimijoihin liittyville toimenpide-ehdotuksille.

Kielikoulutuspolitiikan verkoston asiantuntijaryhmän mielestä **erittäin keskeinen** koulutusjatkumon periaatteen ja yhdenvertaisen oppimisen **kehittämistoimenpide on panostaminen opettajien perus- ja täydennyskoulutukseen**. Ryhmä pitää kannatettavana kaikkia raportissa esitettyjä toimenpide-ehdotuksia (12, 14, 15, 16 ja 17), jotka liittyvät yhdenvertaisen ruotsin oppimisen takaamiseen siten, että opetusta antavat kielellisesti ja pedagogisesti pätevät, ammattitaitoansa ylläpitävät ja alansa kehitystä seuraavat opettajat kaikilla ruotsin opetuksen poluilla koko koulutusjatkumolla. Verkoston asiantuntijaryhmä ei kuitenkaan pidä perusteltuna ruotsinopettajien ja kielikylpyopettajien täydennyskoulutuksen järjestämistä erillään (ehdotukset 15 ja 16), vaan näkee toiminnallisten ja kieltä ja ainesisältöjä integroivien opetusmenetelmien ja kielitaidon arviointikäytänteiden kehittämisen kannalta tärkeänä ainakin osittain yhteisen täydennyskoulutuksen järjestämisen. Lisäksi ryhmä pitää tärkeänä, että tarjottavassa täydennyskoulutuksessa panostetaan yhden päivän koulutusten sijaan pidempiin tutkimuspohjaisiin täydennyskoulutuskokonaisuuksiin, jotka auttavat kehittämään opetusta pitkäjänteisesti.

Perus- ja täydennyskoulutuksen tärkeiksi kehittämisen osa-alueiksi näyttäisi taustoituksen perusteella nousevan **moderniin kieli-, kielitaito- ja oppimiskäsitykseen pohjautuvat koulutussisällöt sekä ruotsin opettajien kielitaidon ja sen ylläpitämisen tukeminen opintojen aikana ja työelämässä**. Verkoston asiantuntijaryhmä toivoisi myös toimenpiteitä, joilla kunnille ja opettajille (kaikille opettajille eikä vain ruotsin opettajille) **asetettaisiin täydennyskoulutusoikeus ja -velvoite**, koska raportin taustoitus osoitti selvästi, että ammattitaidon ylläpitämiseen panostamisessa on kehitettävää. Tähän liittyen voitaisiin jopa harkita täydennyskouluttautumisen linkittämistä määrävuosikorotuksiin.

Kielikoulutuspolitiikan verkoston asiantuntijaryhmän mielestä sellaiset kehittämiskäytännöt, jotka perustuvat **erillisrahoitukseen** (ehdotukset 2 ja 8) on nähtävä **pitkäjänteisen kehittämisen käynnistäjänä**, ei ainoastaan kertaluonteisina pilotteina.

Kielikoulutuspolitiikan verkoston asiantuntijaryhmä on huolissaan (kielen)opetuksen kehittämistyön valtakunnallisesta tilasta, jossa **kehittämistä tehdään päällekkäin ja limittäin eikä se etene loogisesti**. Kielikoulutuspolitiikka on luonteeltaan monipaikkaista ja siihen vaikuttavat monet tekijät, joten **onnistuneeseen kehittämiseen tarvitaan toimivia yhteistyömuotoja**. Ruotsin opetuksen tilanne osoittaa selkeästi, että koordinoimaton kehittämistyö on aiheuttanut ja aiheuttaa edelleen

monenlaisia ongelmia. Tuorein esimerkki liittyy tähän lausuntokerroksella olevaan ruotsin opetuksen kehittämistä pohtivaan raporttiin ja valtioneuvoston kesällä vahvistamaan uuteen perusopetuksen tuntijakoasetukseen. Lausuntokierroksella oleva raportti lähtee siitä, että ruotsin aloittaminen 7. luokalla on ongelmallista ja ehdottaa, että mahdollisuudet opintojen varhentamiseksi osana kansallisen kielivarannon monipuolistamista arvioidaan (ehdotus 3). Jos varhentamisen arviointi olisi tehty, lopputuloksena ei olisi todennäköisesti ollut tuntijakoesityksessä nyt oleva ratkaisu, jossa opetusta varhennetaan jakamalla ennestään vähäinen tuntimäärä useammalle vuodelle. Pahimmassa tapauksessa vahvistettu tuntijakoasetus johtaa siihen, että ruotsia opitaan perusopetuksessa entistä vähemmän, koska vuosiviikkotuntien uudenlainen painotus saattaa pahimmillaan merkitä, että yläkoulussa oppimisjaksojen välillä on aikaa jopa puolitoista vuotta. Lisäksi nyt toteutettu varhentaminen edellyttää muun muassa useimpien 6. luokalla ruotsin opetusta antavien opettajien täydennyskoulutusta yliopistoissa sekä ruotsin kielessä ja kulttuurissa että didaktiikassa, jotta he asiantuntevasti pystyvät opettamaan arki ruotsia alemmilla luokka-asteilla. Vuosiviikkotuntien uudenlainen painotus vaikuttaa myös yläkoulun ruotsinopettajien työllisyyteen.

Toimenpide-ehdotukset opetussuunnitelmien ja -menetelmien kehittämiseksi

Kielikoulutuspolitiikan verkoston asiantuntijaryhmä on raportin työryhmän kanssa samalla kannalla, että **opetussuunnitelmien kehittäminen ja uudistaminen koko koulutusjatkumossa on välttämätöntä**, ja pitää sen vuoksi toimenpide-ehdotuksia 4, 9 ja 11 kannatettavina (katso myös koulutuspolkuun liittyvät jatkumokommentit yllä). Myös oppilaiden ja opiskelijoiden mukaan ottaminen kehitystyöhön on kannatettavaa. Jo nykymuodossaan valtakunnalliset opetussuunnitelman perusteet ovat väljät ja perustuvat toiminnalliseen kielitaitokäsitykseen, joten toimenpide-ehdotuksia 4 ja 9 tulisi tarkentaa. Verkoston asiantuntijaryhmän mielestä tällainen tarkennus voisi olla **erityisen huomion kiinnittäminen kunta- ja koulukohtaiseen opetussuunnitelmatyöhön**, jotta sama kieli-, kielitaito- ja oppimiskäsitys, jota valtakunnalliset opetussuunnitelman perusteet edustavat, siirtyisi myös koulutuksen järjestäjän opetussuunnitelmiin, joiden rakentamisessa oppikirjoilla ja niiden edustamalla kielitaitokäsityksellä on tällä hetkellä vankka rooli. Verkoston asiantuntijaryhmä esittää, että valtakunnallisten opetussuunnitelman perusteiden väljyyttä voisi joltain osin jopa rajoittaa erityisesti perusopetuksen ja lukion osalta esimerkiksi listaamalla keskeiset rakenteet, joita B-ruotsin puitteissa olisi maksimissaan mielekästä opettaa, jolloin opetuksen nykyinen rakennekeskeisyys perus- ja lukio-opetuksessa kevenisi (ks. esim. Lehti-Eklund & Green-Vänttinen 2011: 55).

Opetussuunnitelmien kehittäminen kohti loivempaa oppiainejakoisuutta (ehdotus 4) sekä kielen ja ammattiaineiden yhteistyön lisääminen ja syventäminen (ehdotus 5) ovat verkoston asiantuntijaryhmän mielestä tervetulleita toimenpiteitä, jotka eivät liity yksin ruotsin opetukseen. Tiimityö ja yhdessä tekeminen ovat nykyinen tapa tehdä työtä missä tahansa työyhteisössä, joten sen tulisi myös olla luonnollinen osa opetustyötä. Yhteistyön tekemiselle tulee kuitenkin varata aikaa oppilaitoksissa. **Valtakunnallisissa opetussuunnitelman perusteissa tulisi** kielikoulutuspolitiikan verkoston asiantuntijaryhmän mielestä **tarjota konkreettisia oppiaineiden välisen integroinnin malleja oppimistavoitteineen koulutusjatkumon eri vaiheisiin**, koska tällainen integrointi on jo nyt

mahdollista opetussuunnitelman puitteissa, mutta sitä ei käytännössä juurikaan tehdä muussa opetuksessa kuin kielikylpyopetuksessa ja vieraskielisen opetuksessa. Minimissään ruotsin kielen ja kulttuurin sisältöjen integrointi muihin oppiaineisiin voisi olla ruotsituntemuksen kasvattamista koko koulutusjatkumon ajan ja laajimmillaan oppiaineiden opettamista osittain tai kokonaan ruotsin kielellä. Opettajien peruskoulutus **valmentaa** jo jossain määrin oppiaineiden väliseen yhteistyöhön ja kentällä olevia **opettajia** tulisi auttaa tässä **täydennyskoulutuksen** kautta.

Kielikoulutuspolitiikan verkoston asiantuntijaryhmä kannattaa toimenpiteitä ruotsin opetuksen menetelmien kehittämiseksi koko koulutusjatkumossa. **Menetelmien kehittäminen** ei ole kuitenkaan mikään irrallinen kehittämiskohde, vaan se on yksi **osa kokonaisvaltaista opetussuunnitelmien uudistamisesta lähtevää kehittämistyötä**. Erityistä huomiota on raportin taustoituksenkin perusteella kiinnitettävä miespuolisia opiskelijoita motivoivien sisältöjen ja menetelmien kehittämiseen.

Kielikoulutuspolitiikan verkoston asiantuntijaryhmä ei pidä ruotsin opetuksen kehittämisen kannalta tarpeellisenä uuden digitaalisten opetusaineistojen kehittämishankkeen käynnistämistä (ehdotus 10). Tällaiset lyhytkestoiset hankkeet ovat raportin taustoituksen perusteella olleet tuloksiltaan vähäisiä. Ryhmä esittää sen sijaan, että **opetusaineistojen kehittämistyötä tehdään yhteistyössä jo toiminnassa olevan Svenska nu -verkoston kanssa** laajentamalla sen toimintaa palvelemaan entistä paremmin koko koulutusjatkumoa. Digitaalisten materiaalien kehittäminen vaatii opetuksen tarpeiden ja tavoitteiden syvällistä ymmärtämistä, jotta ne laajentavat luokassa tapahtuvaa oppimista eivätkä toisinnalla jo olemassa olevia materiaaleja ja työtapoja. Opettajien koulutuksessa olisi myös kiinnitettävä entistä enemmän huomiota siihen, miten opettajat voivat hyödyntää oppilaiden monipuolista mediaosaamista tavoitteelliseen kielenoppimiseen ja samalla käyttää kaikkea verkossa vapaasti tarjolla olevaa materiaalia opetuksen tukena.

Toimenpide-ehdotukset maahanmuuttajien ruotsin kielen oppimisen kehittämiseksi

Kielikoulutuspolitiikan verkoston asiantuntijaryhmä pitää tärkeänä sitä, että raportissa puututaan maahanmuuttajien puutteellisiin mahdollisuuksiin hankkia työelämässä tarvittava ruotsin kielen taito. Ehdotus **toisen kotimaisen kielen opiskelun aloittamisesta toisella asteella** (ehdotus 18) on **välttämätön koulutusjatkumoon liittyvä** uudistus sekä maahanmuuttajille että muille ruotsin opetuksesta vapautetuille kuten myös **ruotsin oppimisen mahdollisuudet aikuisena ja työelämän yhteydessä** (ehdotukset 19 ja 20). Verkoston asiantuntijaryhmä toivoo, että maahanmuuttajien ruotsin opetukseen, opiskeluun ja oppimiseen liittyvät toimenpiteet eivät näyttyädy erillisinä kehittämistoimenpiteinä vaan että niitä **toteutetaan osana kokonaisvaltaista ruotsin opetuksen koulutusjatkumon kehittämistä**. Maahanmuuttajien, kuten valtaväestönkin, ruotsin kielen oppimista voidaan tukea myös työelämässä siten, että **koulutus viedään työpaikoille**. Tämän tyyppinen koulutuksen kehittäminen tulisi myös huomioida toimenpiteitä laadittaessa.

Lopuksi

Kielikoulutuspolitiikan verkoston asiantuntijaryhmän mielestä tärkeä edellytys kaikkien toimenpide-ehdotusten toteuttamiselle on niiden resursoinnin miettiminen: ruotsin opetuksen kehittämisessä ei voi olla kyse talkootyöstä, vaan tavoitteellisesta, kokonaisvaltaisesta, pitkän tähtäyksen kehittämistyöstä, jolle osoitetaan riittävät resurssit ja jossa uskalletaan tehdä priorisointeja, jos/kun rahat eivät riitä kaikkien esitettyjen toimenpide-ehdotusten toteuttamiseen. Keskeistä on se, että monen vuoden selvitystyön jälkeen tapahtuu myös konkreettista kehittämistä.

Erityisen tärkeää on kiinnittää huomiota kielikoulutusjatkumon toteutumiseen käytännössä, opettajien perus- ja täydennyskoulutuksen sisältöjen ja rakenteiden kehittämiseen sekä tutkimuspohjaisen tiedon tuottamiseen ja hyödyntämiseen kaikkien kehittämistoimenpiteiden toteuttamisessa.

Jyväskylässä 31.8.2012

Kielikoulutuspolitiikan verkosto
Ruotsin opetuksen kehittämisen asiantuntijaryhmä

Taina Juurakko-Paavola (puheenjohtaja)
Kielikoulutuskeskuksen johtaja, FT,
Hämeen ammattikorkeakoulu

Karita Mård-Miettinen (sihteeri)
kielikoulutuspolitiikan yliopistotutkija, FT,
Jyväskylän yliopisto

Raili Hildén, projektipäällikkö, KT, dosentti, Opetushallitus
Ari Huhta, kielitaidon arvioinnin professori, Jyväskylän yliopisto
Henna Hyytiä, opetuspäällikkö, FM, YhtKand, eMBA, Keski-Uudenmaan koulutuskuntayhtymä
Marita Härmälä, projektisuunnittelija, FT, Opetushallitus
Ritva Kantelinen, kielipedagogiikan professori, Itä-Suomen yliopisto
Hanna Lehti-Eklund, pohjoismaisten kielten professori, Helsingin yliopisto
Anna Lötjönen, ruotsin ja ranskan lehtori, FM, Tehtaanpuiston yläasteen koulu, Helsinki
Jenni Määttä, kehittämisspäällikkö, MMT, KK, SOL Palvelut Oy, Helsinki
Olli-Pekka Salo, ruotsin lehtori, FL, Jyväskylän normaalikoulu
Sirpa Sipola, ruotsin yliopistolehtori, FT, Kielipalvelut-yksikkö, Vaasan yliopisto
Peppi Taalas, johtaja, FT, Kielikeskus, Jyväskylän yliopisto
Mirja Tarnanen, kielikasvatuksen professori, Jyväskylän yliopisto

Lähteet

Euroopan komissio/Education and training (2012). First European Survey on Language Competences. Final report. http://ec.europa.eu/languages/eslc/docs/en/final-report-escl_en.pdf
Lehti-Eklund, Hanna & Maria Green-Vänttinen (2011). Svenska i finska grundskolor. Nordica Helsingiensia 27. Saatavissa: https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/30082/Nordica_Helsingiensia_27.pdf
Pöyhönen, Sari & Minna-Riitta Luukka (2007). Kohti tulevaisuuden kielikoulutusta. Kielikoulutuspoliittisen projektin loppuraportti. Saatavissa: https://www.jyu.fi/hum/laitokset/solki/tutkimus/projektit/kielo/projektin_loppuraportti/KIEPON_loppuraportti.pdf